

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Lidová knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane celoletno: K 100—
polletno: K 50—
četrletno: K 25—

Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Din.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 23. novembra 1921.

Št. 36.

Vsem naročnikom iz Jugoslavije smo pri-
ložili položnice in prosimo, da poravnajo na-
ročnino. Kdor jo je že poravnal, naj blagovoli
shraniti položnico za prihodnjič. Razširjajte
list!
Upravništvo.

Naše šolske zahteve in Vsenemci.

V spomenici, ki so jo izročili deželnemu
glavarju zastopniki koroških Slovencev, se
nahajajo med drugimi tudi sledeče zahteve,
nanašujoče se na šolstvo koroških Slovencev.
Od deželne vlade zahtevamo:

1. Otvoritev zasebnih slovenskih ljudskih
šol v Št. Jakobu v Rožu in St. Rupertu pri Ve-
likovcu.

2. Ljudskim željam in potrebam odgovar-
jajoče jezikovne preosnove šolstva koroških
Slovencev.

3. Zastopstvo Slovencev v deželnem šol-
skem svetu.

Ko so naše zahteve, izročene vladi potom
političnega in gospodarskega društva izvedeli
vsenemci, so začeli razpravljati o njih v listih
in jih komentirati — seve po svoji stari nava-
di. Vsenemški poslanec Gatternig je posvetil
našim zahtevam ob obletnici plebiscita v
„Freie Stimmen“ daljši članek pod naslovom
„Die Forderungen der Körntner Slovenen“, v
katerem naglašja, da bo trebalo zavzeti napram
temu vprašanju vsem nemškimi strankam svo-
je stališče.

Vsenemški poslanec, ki je po poklicu stro-
kovni učitelj, torej šolnik, priznava sicer nam
pravice do ustanavljanja privatnih slovenskih
šol (to vemo tudi brez njegovega zatrdila.
Ured.), dostavlja pa, da po njegovem mnenju,
ni poklicana koroška vlada sklepati o tem ali
se nam dovolijo privatne šole ali ne, marveč
da spada to vprašanje v delokrog zvezne vla-
de na Dunaju. Ta naj poskrbi in uredi na pod-
lagi medsebojnega sporazuma z jugoslovan-
sko državo, da bodo postali deležni manjšin-
skih pravic tudi težko zatirani (!) nemški ro-
jaki onstran Karavank in južni Štajerski. Tako
vsenemški poslanec.

Mi se z njegovim predlogom popolnoma
strinjamo. Smo odločno zato, da se prepusti
ureditev manjšinskega šolstva zvezni vladi na
Dunaju, ker smo prepričani, da koroška vlada
tega sploh ni v stanu rešiti, kajti že eno celo
leto ležijo prošnje „Slov. šolskega društva“ za
privatne slovenske šole pri deželnem šolskem
svetu v Celovcu, ki kljub mnogoštevilnim ur-
gencam društva in slovenskih poslancev še do
danes niso bile rešene.

Pa tudi kar se tiče reciprocitete to je med-
sebojne ureditve manjšinskega šolstva med
Avstrijo in Jugoslavijo, smo popolnoma zado-
voljni. Želimo le, da se ta dogovor čimpreje
izvede. Nam ne more biti nikakor v škodo, ker
doslej sploh ničesar nimamo in zato tudi ničesar
ne moremo izgubiti, pač pa pridobiti. Saj ste nam v svobodni republiki zaprli še edi-
ni dve slovenski šoli, ki nam jih je bila dovoli-
la celo imperialistična habsburska monarhija.

Da napravimo majhno paralelo med
manjšinskim šolstvom koroških Slovencev in
Nemcev v Sloveniji, si dovoljujemo gg. vse-
nemške poslance opozoriti na dejstvo, da tež-
ko zatirani (!) Nemci v Sloveniji (torej na biv-
šem Kranjskem in spodnjem Štajerskem) že
imajo sledeče šole: 1. Eno popolno realno gim-
nazijo v Ljubljani. 2. Dve nemški meščanski
šoli (Maribor, Celje). 3. 17 samostojnih nem-
ških ljudskih šol s skupno 52 razredi. 4. 25
nemških vzporednic na slovenskih šolah. Ra-
zen tega se poučuje nemščina kot obvezen
predmet v 17 razredih. Tem aktivam koroški
Slovenci nimamo postaviti ničesar nasproti,
dasi nas je po številu mnogo več kot Nemcev
v Sloveniji in živimo tudi povsem kompaktno,
kar se o nemški manjšini v Sloveniji izuzemši
Kočevje, ne more trditi.

In kaj je z jezikovno preosnovo naših u-
trakvističnih šol? Da sedanje utrakvistične
ljudske šole, ki jih obiskuje slovenska mladina,
niso več na višku časa in ne odговarjajo niti
novodobnim pedagoškim in kulturnim zahte-
vam, še manj pa praktičnim potrebam našega
ljudstva, ni več nobena tajnost. Če bi bila utra-
kvistična šola res dobra, morali bi videti danes,
ko so bili v njej odgojeni najmanj že trije
rodovi, vsaj nekoliko uspehov. Kje so sadovi
sedanje šole? Pokažite jih! Dobrih mi doslej
še nismo opazili, slabih pa dovolj.

Danes se veliko govori in piše o balkan-
ski kulturi in balkanizmu. Ko so pa lanskega
leta prihajali različni ljudje, tudi iz drugih
držav v tedanje plebiscitno ozemlje na Koro-
škem, so se nemalo čudili veliki gospodarski
in kulturni zaostalosti našega prebivalstva.
Kdo je temu kriv? Mar ne tisti, ki so s seda-
njim protipostavnim in protinaravnim šolskim
ustrojem onemogočili vsako pravno vzgojo in
dobro ljudsko izobrazbo drugače nadarjene in
za napredek dostopne naše mladine, ter jo ta-
ko prepustili brez voditeljev in brez idealov
svoji usodi. Čemu skrbeti tudi za napredek in
blagor slovenskega ljudstva, ko je bil glavni
namen koroškega šolstva vendar vselej raz-
narodovanje slovenske mladine.

Poslanec Gatternig pa hoče v svojem
članku tudi dokazati, da je utrakvistična šola
dobra. Tu pač ne govori iz njega šolnik, mar-
več vsenemški poslanec. Da kot tak brani seda-
njo utrakvistično šolo, je nam razumljivo. Zakaj,
to dobro ve, mi pa tudi. Kot dokaz, da je
bila utrakvistična šola dobra, navaja, da je
bila upeljana z dobrim uspehom v drugih de-
želah tako na Češkem, v Šleziji in na južnem
Štajerskem. Ta dokaz pa je popolnoma pone-
srečen, kajti ravno nasprotno je res.

Glasom državne štatistike je štela Avstro-
Ogerska leta 1880 okroglo 1200 dvojezičnih
šol. Kmalu pa so narodi izprevideli, da upliva
utrakvizem na njihovo mladino skrajno neug-
odno, da celo degenerirajoče in radi tega začeli
iztrebljati utrakvizem iz svojih šol. Leta
1910 izkazuje državna štatistika samo še 421
utrakvističnih šol. Od teh jih je odpadlo samo
na Koroško 89, to je celih 21%. Češka leta
1910 ni imela niti ene utrakvistične šole, Šle-
zija samo 33, Štajerska pa 48. To je resnica
kar se tiče utrakvističnih šol. Sklicevanje na
to, da ljudstvo zahteva takih šol, pa je narav-

nost brezsmiselno, že obrabljen zagovor. Tudi
vol se ne brani rjama, kadar se mu ga naloži.

Sicer pa spomenica pol. in gosp. društva
ne zahteva odprave utrakvizma iz naših šol,
dasi smo iz predležečih razmotrivanj razvi-
deli, kakšno zlo, da je in kakšno škodo nam je
povzročil v sedanji obliki na našem drugače
zdravem ljudskem organizmu. Kar zahtevamo
z vso odločnostjo in po vsej pravici ni nič dru-
gega kot to, da se naj sedanji jezikovni ustroj
preosnuje tako, da se bosta pouk in vzgoja
vršila na podlagi materinega jezika, kar je že
zdavnaj v navadi pri vseh kulturnih narodih.
S poukom v nemščini, ki jo pri tem kot držav-
ni jezik nikakor ne maramo omalovaževati, bi
se smelo začeti torej šele tedaj, ko so prišli
otroci preko prvih težkoč materinega jezika,
nadaljevati pa po natančno določenem raz-
merju v obeh jezikih. To bi bila šele dvojezi-
čna šola v pravem pomenu besede, kar seda-
nje utrakvistične šole niso. Ali ni značilno za
naše razmere, da se moramo koroški Slovenci
boriti za stvari, ki so jih drugi narodi vrgli že
davno med staro neporabno šaro?

In trditev: Koroški Slovenec je primoran
učiti se nemščine kakor bi bilo to mogoče sa-
mo v sedanjih šolah. Da se naj otroci naučijo v
šolah tudi nemščine je istotako naša zahteva,
kateri pa nobeden pameten človek ne bo opo-
rekal, ker je to vendar v interesu vsakega po-
sameznika. Vsekakor pa ni in ne more biti
edini namen ljudske šole ta, da bi se učila slo-
venska mladina celo šolsko dobo samo nem-
ščine in nič drugega. Brezdvomno ima ljudska
šola svoj višji cilj, katerega pa je s sedanjim
učnim ustrojem nemogoče doseči.

Svetovna vojna je razrušila temelje raz-
nim človeškim napravam in idejam. Zato so
vsi narodi na delu, da popravljajo staro in zi-
dajo novo. Tudi mi koroški Slovenci ne bomo
ostali brezdjeljni na porušenem zidovju, mar-
več si napravili načrte, kako uzpostaviti naše
gospodarske in kulturne naprave, predvsem
pa naše šolstvo, ki je podlaga vsakega napred-
ka, kajti tudi mi koroški Slovenci ne bomo o-
stali večni Lazar, ki živi od miloščine boga-
tina. —

In to bomo dosegli, ako bo koroškim vse-
nemcem prav ali ne.

V vsako slovensko hišo „Koroškega Slovenca“!

Ljudsko štetje.

Vlada naročuje v kratkem novo ljudsko
štetje; vedeti hoče, koliko nam je še ljudi osta-
lo po vojski, koliko je starih in otrok pomrlo
vsled pomanjkanja, hoče vedeti, koliko je lju-
di odšlo iz dežele v mesta še zdaj, ko v mestih
ni kruha, hoče vedeti, koliko je samostojnih
ljudi in koliko poslov ter delavcev, hoče pa tu-
di vedeti, koliko je v nemški Avstriji razven
Nemcev še drugih narodnosti: Slovencev, Če-
hov in če se priklopi zapadna Ogrska, Hrvat-
tov. —

Človek bi mislil, kaj na tem? Kar je, pa
je: Kmet se ne bo štel za delavca, delavec ne
za kmeta, ženska ne za moškega, moški ne za

žensko, tako se bodo šteli Nemci za Nemce, Slovenci za Slovence in vlada bo vedela, kje je treba slovenskih šol, kje nemških, kje je treba slovenskega sodnika in slovenščine zmožnih političnih uradnikov. Vedela bo, na katerih srednjih šolah bo treba pouka v slovenščini. Človek bi mislil, da je tako, a stvar je pa vsa drugačna. Slovenec na Koroškem in Čeh na Dunaju sta Nemcem trn v peti. Saj svoje ljube sosedje že dolgo poznano: Slovenec jim je ljub, ko pride na tržni dan v mesto kupovat, manj ljub v davkariji, kjer ima uradnik svojo plačo in od plačila nima dobička, marveč le delo.

Mržnja do Slovenca se prične tam, kjer bi se moral uradnik ali učitelj učiti slovenskega jezika, da bo sposoben za delovanje med Slovenci in mržnja se spremeni v sovraštvo proti Slovincem, če ti rečejo: Proč iz krajev z nemškimi uradniki, zdravniki, odvetniki, notarji, ki ne znajo sploh nič, ali ne dosti slovenski. Kakor berač je Slovenec v tem oziru ponižen, Nemeč bi nastopal vse drugače; saj je nesmiselno, da uradnik, ki naj služi ljudstvu, ne zna ljudskega jezika! Kaj takega se dogaja v črni Afriki a ne bi se smelo dogajati v državah, kjer je postaven red. Nemška Avstrija ima nemških izobražencev veliko preveč, s temi bo silila na vsak način v naše kraje, sila bo v bodoče še večja nego sedaj. K temu pride še drug razlog! Nemeč si mora misliti, da bi bilo njegovo delo lažje, bolj enostavno, ko bi druge narodnosti ne bilo v državi, misliti si mora, da mora država biti bolj varna. Mi pa pravimo: Čim bolj nas bodete zaničevali, čim bolj nam boste kratili naše pravice, tembolj bode mo postali trdni.

Slovenec je govoril pred par dnevi z nekim Slovincem, socijalnim demokratom. Poleg njega pa je bila njegova deklica. Govorila sta slovensko; Slovenec nagovori deklico po nemško, ker v Celovcu otroci navadno ne govorijo več slovenski. Oče pravi: „Saj zna tudi slovenski! Dajte jo učiti tudi slovenščine, ko smo ob državni meji!“ In socijalni demokrat, eden njihovih voditeljev, je odgovoril: „Ne pustim pljuvati na grob svoje matere!“

Kdorkoli se pusti, ko je rodod Slovenec, zapisati za Nemca, daje pljuvati na grob svoje matere, ki ga je prva klicala z slovenskim imenom, ki je slovenski zanj molila, slovenski ga prekriževala, ki mu je dajala slovenskega kruha in ga je negovala z slovensko materinsko ljubeznijo.

Koroški Slovenci! Ne dajte si pljuvati na grob svojih mater.

Naseljevanje.

Ravnokar se razglašajo imena predsednikov komisij, ki bodo presojevale, katerim ljudem se naj dovoli, da zahtevajo izročitev kakkega posestva, ki se je v zadnjih 50 letih od gospode kupilo.

Predseniki teh komisij so:

1. Borovlje: Jožef Krasnik v Svetnivasi.
2. Pliberk: Val. Pavlič v Nončjivasi.
3. Dobrlavas: Mat. Brugger v Dobrlivasi.
4. Žel. Kapla: Karl Lesnik na Suhi, Miklavčevo.
5. Velikovec: Franz Plesivčnik, Šmiklavž, Ruda.

Menda so vsi ti predsedniki bili že predsedniki krajevnih odborov Heimatdiensta. Torej je tu slutiti neko nevarnost, proti kateri je treba takoj pozornosti. Kdor bi rad prevzel kako tistih posestev, ki pridejo na naseljevanje, se mora zdaj pri komisiji zglasiti s pismeno vlogo in sicer pravi razpis: „Potom domače občine“. Vloga se odda pri občini, občina pa jo pošlje predsedniku komisije.

Postava v tej stvari tole določuje: Kot prosilci pridejo v počete ljudje — določba, da se naseljujejo samo Nemci, se je medtem že prenaradila — torej ljudje, ki stalno bivajo v Nemški Avstriji oziroma nameravajo se tam naseliti; pri tem imajo nemškoavstrijski državljani prednost.

Prosilec mora uživati vse državljanske pravice — ne sme biti pod varstvom ali vsled kazni izključen od volilne pravice — potem po

vseh razmerah: osebnih, družinskih in drugih mora biti takšen, da bo, ali osebno ali s svojimi ljudmi mogel uspešno obdelovati posestvo ter izpolnjevati svoje dolžnosti, če prevzame posestvo le v dedno najemščino, plačevati najemščino in ne sme biti že popred lastnik kmetije — postava je tu nejasna, upamo, da so izključeni tudi ljudje, kjer ima posestvo žena, ne mož. V postavi to sicer ni povedano, a v smislu postave je.

Kot prosilec lahko nastopajo kmečke zadruge ali pa dežela in država. Žal, naša zadruga najemnikov še zdaj ni potrjena, sicer bi ona lahko nastopala v imenu vseh članov.

Naznanilo, ki se javlja v listih, da se mora prošnja za legitimacijo vložiti pri občini, se ne strinja popolnoma s člen. 11 izvršilnega navodila od 31. avg. 1919. Tu se pove, da se vloga lahko odda pri okrajni agrarni oblasti ali pri občini. Prošnje se morajo takoj poslati predsedniku komisije, le ta se posvetuje in če koga odkloni, mora povedati razloge. Priziv se vloži pri okrajni agrarni oblasti — pri okrajnem glavarstvu — katera ga pošlje deželni agrarni oblasti v Celovec.

Prošnji se mora pridati domovinski list, potrdilo avstrijskega državljanstva, izpričevalo poštenega zadržanja (Leumundzeugnis) poročni list ako je kdo poročen, krstni list otrok, vojaška pisma. Strokovna sposobnost se dokaže pri ljudeh, ki hočejo prevzeti kmetijo, s pričevalom ali potrdilom občine ali kmečke zadruge, ki potrdi, da je prosilec vsaj tri leta praktično deloval v poljedelskem podjetju (pri kmetu ali na grajščini) ali pa mora dokazati, da je hodil v kmetijsko šolo ter potem eno leto praktično deloval.

Če kdo hoče prevzeti le kajžo, zadostuje potrdilo občine, da je in kako je služil pri kmetih. In da ni že lastnik kmetije, dokaže prosilec z izpričevalom davkarije in posestnimi polami. Kdor je zdaj lastnik bajte, se lahko poteguje za kmetijo, ne pa, kdor je že popred lastnik kmetije. Kot kajža ali bajta se šteje posestvo, katerega donesek je dvakrat tolik, kolikor se potrebuje za vzdrževanje družine sedmih glav, recimo posestvo 20 oralov obsegajoče, večje se šteje kot kmetija do sedemkratnega doneska tega, kar se potrebuje za sedmero glav.

Pri izbiri bojo po člen. 9 postave imeli prednost ljudje, ki so bili vojaki, zlasti invalidi, potem ljudje, ki so se odlikovali, njihove vdove in sirote, očetje številne družine, nekdanji lastnik kmetije in njegovi otroci, in če je posestvo v najem oddano, ima prednost sedanji najemnik. —

Ⓐ TEDENSKI PREGLED Ⓐ

Avstrija.

Vojaško zasedanje Burgenlanda se nadaljuje. Z mrzlično naglostjo se pripravljajo na glasovanje v Oedenburgu. Vlada je stavila zvezi narodov predlog oziroma prošnjo, da preloži svoj sedež na Dunaj. Vlada dela načrte, kako zmanjšati ogromni primanjkljaj v proračunu.

Jugoslavija.

Demobilizacija je izvršena. Finančni minister je sestavil proračun za l. 1922. Kakor poročajo listi, se mu je posrečilo izravnati izdatke z dohodki. To bi pomenilo silno okrepitev gospodarstva. Zaradi Albanije se je Anglija obrnila na Zvezo narodov, da ta vpliva na Jugoslavijo, da svoje čete umakne. Zadaj tiči seveda Italija. Jugoslavija je protestirala obenem pa izjavila, da se podvrže diktatu zaveznikov in se tako izogne zaprtiji od vseh strani, s katero grozijo.

Mažarska.

Vlada je odstopila. Tolpe, ki so prej strahovale Burško, so prišle v Budimpešto in tam vganjajo nasilnosti. Vlada je brez moči. Proces proti Karlovim pristašem je samo preiščena igra.

Čehoslovaška.

Ministerski predsednik dr. Beneš je v zbornici izjavil, da je bil z mobilizacijo cilj dosežen. Ko je odpravljena hasburška nevarnost, bo

mogoč normalen razvoj političnih razmer v srednji Evropi. Stremi za tem, da bi vsi sosedje v miru skupaj živeli. V ta namen so že vsi člani Male entente stopili v stik z Avstrijo. — Nemci zahtevajo soudeležbo na moči v državi in ne samo na dolžnostih.

Italija.

V Italiji razsaja v malem obsegu državljanska vojna. Fašisti in komunisti se tepejo in koljejo. V srednji Italiji štrajkajo železničarji, na Primorskem kovinski delavci.

Nemčija

je razorožena. Ogromne množine orožja in municije so uničili. S tem je uničen njen ponos in Nemčija kot vojaška sila je prenehala obstojati. Gospodarski položaj je obupen. Proračun izkazuje 161½ milijard primanjkljaja. V Berlinu so nemiri. Ljudje plenijo trgovine.

Velika ententa.

Njeni diplomati zborujejo v Washingtonu. V ospredju so tri velesile. Na eni strani Amerika, na drugi Anglija in Japonska. Oboroževanje posebno na morju je v vseh državah požrlo neverjetne svote in leži kakor mora na vsem gospodarskem življenju. Zato so začeli misliti na omejitve oboroževanja. O tem se razgovarjajo na konferenci. Lepo govore tam in lepe načrte delajo. Če pa le ne bo s to konferenco enako kakor z zvezo narodov. Zamišljena je bila kot varuhinja miru, pa se je razvila v zavarovalnico imperialističnih velesil. Sicer pa delajo račune brez Nemčije in brez Rusije. Kadar Rusija vstane in si opomore, bo ona govorila pa tako kakor sedanjim gospodarjem sveta ne bo po volji.

Kjedom jemoj? V slovenskem Korotanu!

Mi in oni.

Enaka pravica za vse. G. Šumi, Vaše pisanje in Vaše dokazovanje bi bilo prav dobro in lepo, če bi ne slonelo na popolnoma napačni podlagi, t. j., če bi bili mi koroški Slovenci državljani kraljevine SHS, ali pa vsaj podaniki ljubljanske vlade, katere več ni. Če ste pozabili, Vam mi povemo, da smo od 13. oktobra 1920 naprej Avstrijci in Avstrija ima skrbeti za naše kulturne potrebe. Jugoslavija nas prav nič ne briga. Čemu pa nas golite vanjo? Menda Vam leži le pregloboko v srcu. In s tistim že dolgočasnim natolcevanjem o Slovincih jugoslovskega mišljenja in obrabljenim „šlagerjem“ o iredenti, ki se mu že vrabci smeji, ne boste ubili pravičnih zahtev koroških Slovencev.

Živio Don Kišot! Mislili smo, da so te vrste ljudje že izumrli. Pa se je zadnjič v „Deutsche Grenzwatch“ in po njej v „štimateh“ zopet oglašil Don Kišot, ki se bori proti mlinom ali pa proti zračnim gradovom. Povejte nam, kdo zahteva čiste in samoslovenske šole? To ste vi sami! Sanja se vam nekaj in to hočete nam naprtiti. Ne, tako neumni pa še nismo, čeravno nas poneumnujete že desetletja, da bi kot državljani nemške republike se branili učiti nemškega jezika. Sicer je pa vse dokazovanje bob ob steno. Kdor noče razumeti v svoji zlobnosti, mu lahko s kijem vbljaš v glavo, pa ne bo razumel.

Dr. Šavbahova zadeva. Naš koroški rojak Ziljan dr. Šavbah je prosil celovško odvetniško zbornico za vpis v imenik odvetnikov na Koroškem. Njegova prošnja je bila odklonjena. Pritožil se je na najvišje sodišče. To se je postavilo na stališče, da je vpis v odvetniško zbornico v Celovcu dopusten samo tedaj, ako obstoji med Avstrijo in našo državo tozadevna pogodba, ki priznava repociteto, in je zaukazalo odvetniški zbornici v Celovcu, da mora pri justičnem ministrstvu na Dunaju poprašati ako obstoji kaka tozadevna pogodba. Ministrstvo je to zanikalo in je s tem odklonitev pritožbe končno rešena. Zanimiv je razlog, zakaj so v Celovcu vpis odklonili. Zato namreč, ker je dr. Šavlah politično nezanesljiv. Seveda v Celovcu je vse, kar je slovensko, politično nezanesljivo. Odklonili so ga zato, da jim je slo-

venska raja na milost in nemilost izročena. Kajne, kako lahko izrekajo sodbe in obsodbe nad koroškimi Slovenci, ker vejo, da so brez pravno izobraženega svetovalca. Na Koroškem so vdarili enega, v Jugoslaviji jih lahko deset, če bodo začeli preiskovati politično zanesljivost. Klin bo zopet gnal klin. Trpeli bodo pa ljudje, ki nič ne morejo za nacionalno omejenost in sovražstvo naših oblasti. Kako daleč pojde to? Ali se bo kedaj med Nemci našel mož, res cel mož, ki se bo upal postaviti po robu kričačem?

RAZNE NOVICE

Mati in sin. V Krakovu se je pred nedavnim dogodila grozna nesreča. Neka kmetica iz okolice se je napotila v mesto, da ponese svojemu sinu študentu medicine, hrano in perilo. V gneči na trgu pred kolodvorom pa je ženico povozil avtomobil tako, da je ostala na mestu mrtva. Identitete povožene niso mogli ugotoviti ter je bilo tako njeno truplo odvedeno na kliniko, da se secira. Že zgodaj zjutraj je prišel na kliniko sin kmetice, da poseti svoje tovariše. Radovedno je pristopil k mizi, na kateri je ležalo truplo, katerega so študentje ravnokar pričeli rezati. Kakor hitro je zagledal nabrekel obraz mrtve žene je pahnil v stran kakor besen svoje tovariše in prosekatorje, se vrgel nad mrtvo truplo, ga pričel poljubljati in govoriti nerazumljive besede ter se obnašati kakor blazen. Z veliko težavo je uspelo končno študentom, da so odvlekli svojega tovariša od mize, dočim so komaj pozneje doznali, da je truplo na mizi za seciranje njegova lastna mati.

Živinski oče. V Kölnu je bil na smrt obsojen ognjegasec Appelmann, ker je ubil svojega sina. Na vprašanje, čemu je postal zločinec, je odgovoril hladnokrvno, da je ubil sina zato, ker ima že itak preveč dece. Take zverine rodi čas, ki hoče podreti božje oltarje in na njihovo mesto postaviti svoje malike: brezbožni lov za denarjem, krivico in zatiranje slabših. Ali se ne bodo kmalu odprle oči vsem, kam drvimo?

Hleb kruha kot žoga. Na trgu v mestu Steyer zna Zgornjem Avstrijskem se je pred par dnevi zgodilo nekaj, kar nam jasno kaže, kako daleč je že prišel svet v svoji podivjanosti. Dvajsetleten fant je imel hleb kruha in se je z njim igral kakor se v mestih ljudje igrajo z žogo. Metal ga je v zrak in potem suval z nogo, da se je kotalil in odskakoval od tal. Policaju, ki je to videl, se je zdela taka igra, vendar le malo prehuda. Hotel je aretirati fanta. A ljudje, ki so to opazovali, so se zanj potegnili. Še le, ko je policaj poklical na pomoč več svojih tovarišev, se mu je posrečilo prijeti mladeniča, ki je znal tako slabo igrati božji dar. — Ko to-le berete, ali se ne spominjate, kako so pri vas doma oče in mati gledali na vsako drobtinico in vsako skorjo, da ni prišla v nič? Zato ste imeli pa tudi vseli dosi: kruha Kdor malo spoštuje, je velikega vreden. Ali se bodo zopet kedaj vrnili časi, ko bo povsod tako kakor je bilo in je hvala Bogu deloma še v naših slovenskih kmetijskih domovih?

Motenje vere v Linzu. V cerkvi sv. Ignacija je imel pred nekaj časom jezuit večerne pridige za one, ki so se vrnili iz vjetništva. Hotel jih je zopet sprijazniti z domačimi razmerami, jim vzeti iz duše nezadovoljnost in grenkost in jim dati novega poguma za življenje, ki jih čaka. To pa ni bilo po volji nekemu časopisu, ki dela dobičke samo tedaj, če so ljudje nezadovoljni in z vsjo družbo v boju. Začel je hujskati. Posledica je bila, da so se zvečer zbrali v cerkvi fantalini pod vodstvom starejših mož, začeli najprej godrnjati, potem glasno govoriti in nazadnje so se zbrali okrog prižnice, prepovedali jezuitu dalje govoriti in ga hoteli vreči s prižnice. Par vernim možem se je posrečilo ga rešiti pred nahujskano mladino. Linški škof je v posebnem pastirskem listu proti temu protestiral. — Tako je, če ljudje ne znajo spoštovati verskega in tudi političnega prepričanja svojega bližnjega in jim je časopis ves evangelij in molitev. Ali ni zato dandanes tako hudo na svetu?

Uporni brambovci. Pred enim mesecem so se blizu Lichtenwörth ob ogrski meji uprli brambovci naše svobodne republike. Povod zato je dal vpokojeni polkovnik Holly. Hodil je blizu meje z zemljevidom v roki. Kadar imajo ljudje strah, slišijo travo rasti in vidijo drevesa hoditi. Tako so tudi ti brambovci seveda mislili: hola, špiona imamo! Prijeli so ga in ga peljali k poveljstvu. Med potoma so srečali poveljnikovega namestnika Lodgman. Ta je „špiona“ od brambovcev prevzel in jim ukazal naj se vrnejo. Niso ga ubogali. Sli so z njim, poklicali druge brambovce in delavce, začeli razbijati in sramotiti svoje častnike. Ko je hotel komandant vjetnika z vozom odpeljati, so „špiona“ napadli in na pol ubili. Povelju „alarm“ se niso odzvali. Take čete so stražile našo mejo. Ta upor je imel hude posledice. Dva brambovca sta bila obsojena na 6 mesecev težke ječe, dva na tri mesece, eden na dva mesca, trije na en mesec, dva druga na 14 in pet dni in vsi so odpuščeni od državne brambe. Tako tudi razumemo, zakaj je na državni praznik 12. novembra zvezni predsednik na državno brambo naslovil pismo, v katerem posebno poudarja pokorščino in zavest dolžnosti.

Burja na Jadranskem morju. Za časa zadnjega slabega vremena, ko je pri nas zapadel sneg, je divjala silna burja v dalmatinskih vodah. Parniki niso mogli odpluti iz luke. Pri Zadru je nasedel parnik „Metkovič“. Radi silnega viharja na morju se je potopil v četrtek med otokoma Morterjem in Vrgado, severozapadno od Šibenika Baričev parnik „Zenit“, ki je plul poln soli iz Paga v Split. Usoda posadke, ki je obstojala iz kapetana in 12 ljudi, še ni znana. Burja je prevrnila Steinbeissov vlak na potu iz Knina v Drvar. Prevrnili so se vsi potniški vagoni nedaječ od postaje Golubič. K sreči se je nezgoda pripetila v ravnini ter sta bili samo dve osebi težko ranjeni. Nekoliko oseb je lahko ranjenih.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Prepoved plesov. Deželna vlada je vendar enkrat prepovedala vse plesse. Čas je že bil. Če bodo to prepoved le tudi proti vsem, enako izvajali. Policijska ura se sme samo izjemoma podaljšati.

Glasovanje v Oedenburgu se vrši en teden pozneje, ko bo naše vojaštvo zasedlo tisti del, ki je brez glasovanja prisojen republiku in ko bo v deželi popoln mir. Glasovanje se vrši na isti način kakor na Koroškem.

Avstrija v razprodaji. Dunaj je poln tujcev. Z največjo težavo ti je mogoče najti stanovanje ali prenočišče v hotelu. Od vseh strani, kjer imajo boljšo valuto, prihajajo in kupijo vse. Cene grejo strahovito kvišku. A tujcev to nič ne ovira, ker s cenami navadno raste tudi vrednost njihovega denarja. Kaj nam bo neki ostalo, kadar bodo vse pokupili? Par judov in „Kärnten ungeteilt“.

Janežičev spomenik. Kakor poroča „Slovenec“ so odnesli s Št. Rupertskega pokopališča Janežičev nagrobni spomenik in imenuje to dejanje „barbarstvo“. Ali je to opravičeno, bi lahko tudi presodili divjaki v Afriki. Še njim je svet in nedotakljiv kraj, kjer so pokopani njih predniki.

Kako so poskrbeli za Karla. Poslanska konferenca je določila bivšemu kralju Karlu letno apanažo 25.000 funtov šterlingov (okoli 30 milijonov kron). To vsoto bodo morale plačevati Italija, Jugoslavija, Češkoslovaška in Poljska. Avstrija in Madžarska sta izvzeti, češ da sta že storili svojo dolžnost, ker sta odstavili svojega cesarja oziroma kralja.

Zagoriče pri Beljaku. Griža, ta kruta sovražnica človeškega zdravja, je mogočno zavladała to jesen tudi pri nas. Zahtevala je v naši mali vasi tekem 2 mesecev 11 žrtev. Najbolj prizadeta je bila pd. Majarjeva družina, kateri je pobrala ta strašna bolezen v 14 dneh 5 članov, vse 4 otroke in ženo, okreval je samo mož. Najhujše je že minulo in upamo, da izigine kmalu popolnoma.

Brnca. (Pričetek germanizacije v cerkvi.)
Se je v živem spominu, kako so naši nasprotniki — narodni odpadniki z umazano, nečastno zvijačo napravili iz naših vrlih slovenskih junakov, ki so morali pustiti življenje v vojski za Avstrijo, kratkoma Nemce. Spomenik, ki so ga postavili tudi s slovenskim denarjem, naj bi bil za večne čase spomin njihovega in brnškega nemštva, ki ga ni. No, mrtve so premagali, ker se braniti ne morejo več; tujec, ki pride gledat naše kraje, jih bo imel za Nemce, ki so z navdušenjem umirali za veliko Germanijo. Če bi mogli iz grobov, bi pač te ljudi, ki so svojo posilo nemštvo branili doma za pečjo, dočim so oni prezebali in umirali v jarkih, prijeli pošteno za uho in grlo in jih tresli, da bi znali naenkrat pošteno slovensko prositi in moliti. Zmaga nad mrtvimi je torej končana, sedaj se spravimo še na žive Slovence! In tu naj nam pomaga, kar sicer sovražimo in zaničujemo, kjer le moremo, pomaga naj nam pri tem vera, cerkev, župnik! Če nam tudi cerkev drugače smrdi kakor poštemu judu svinsko meso, za germanizacijo se pa le da porabiti. — Za 1. november je oznanil naš g. župnik pri redni dopoldanski božji službi nemško pridigo. Z ozirom na to, da so brnški farani — izvzemši par žandarjev in uradnikov-prisiljenec, ki jih Avstrija v nasprotstvu z mirovno pogodbo usiljuje slovenskemu prebivalstvu in jih to v svoji dobrohotnosti trpi med seboj in o katerih posebno gorečemu krščanstvu nam nič ni znano — skoro izključno ljudje, ki jih je rodila slovenska mati, sta dva zastopnika g. župnika, opozorila na to, da je nameravana nemška pridiga pri redni božji službi izzivanje izključno slovenskega vernega prebivalstva. G. župnik je sicer svojo namero opustil, a med sv. mašo je v nemškem nagovoru na svoje „deutsche Pfarrinsassen“ poudarjal, da za enkrat opusti nemško pridigo z ozirom na pritisk od slovenske stranke, a da upa, da jim bo mogel kljub temu kmalu nemško pridigovati.

Gosp. župnik, sami ste pripoznali, da niste imeli za svojo namero nobenega dovoljenja, oziroma ukaza od škofijstva. Kakor sami veste, tudi nimate pravice, redno božjo službo v tako važnih načelih, kot so jezikovna, svojevoljno izpreminjati. Sami veste, da se morajo upoštevati tudi še drugi faktorji, če bi se pokazala upravičena potreba za to! A te potrebe ni, to poznamo tudi mi, ki bivamo od pamtiveka na tej zemlji! Povdarjamo odločno, da imamo Slovenci po naravnem in cerkvenem zakonu pravico, da se nam pri vsaki redni božji službi v nedeljah in praznikih mora oznanjati beseda božja v našem jeziku. Tujerodnim vernikom — katerih je tako malo — prav radi prepustimo cerkev, ki jo mi vzdržujemo, da jim Vi, g. župnik, izvun časa redne božje službe oznanjate verske resnice v njihovem jeziku — sv. maša je pa itak latinska — a ti tujci radi svojega malenkostnega števila nimajo pravice domačemu prebivalstvu vzeti redne božje službe in če bi bilo tudi samo parkrat v letu! Kai bi rekli Beljačani, če bi tam Italijani zahtevali, da se mora pri glavni božji službi po gotovem redu pridigovati italijansko! In vendar je v Beljaku parkrat več Italijanov kakor v celi bekštanjski občini Nemcev! — Ako nas pa hoče škofijstvo po nasvetu župnikovega vreči vun iz naše cerkve, ki so jo postavili naši slovenski pradedje in jo mi Slovenci vzdržujemo, dobro, šli bomo, a se ne vrnemo več in vse posledice bodo na vesti tistih, ki bodo tega krivi. Prevzvišenega knezoškofa pa opozarjamo na to, da cerkvene razmere, ki so se v zadnjem letu vpeljale na mnogih slovenskih krajih Koroške nikakor ne odgovarjajo duhu cerkvenega prava in vzvišenim namenom najvišje cerkvene oblasti!

Hodiše. († Miha Plaš.) Dne 5. nov. je v Šmiklavžu umrl Miha Plaš, pd. Goričnik. Bil je izvrsten gospodar, od jutra do večera dan na dan pri delu, edin počitek mu je bila nedelja, ki jo je vestno opravljal po stari krščanski navadi. Zato je bila hiša tudi zelo ugledna in z vsem potrebnim oskrbljena. Bil je pa mož tudi zaveden Slovenec, vedno v naših vrstah. Nikoli se ni sramoval, da ga je rodila slovenska mati. Bil ji je zvest do smrti. Zato smo se vsi

razveselili, da se je prišlo v imenu hodiških Slovencev k njemu posloviti naše staro pevsko društvo „Zvezda“. Zapelo mu je na domu, pelo po poti „Miserere“ in tudi ob grobu zelo lepo in dovršeno. Vsa čast pevcem! Ti, pa Goričnik, kot katoličana in Slovenca Te je Bog poklical na svet, kot katoličana in Slovenca Te je našel ob smrti, zvest si mu bil v življenju, upamo, da Ti je Bog zato dal tudi zvesto plačilo! Goričnikovi hiši pa želimo, da ostane zvesta očetovemu vzgledu in spoštuje, kar so spoštovali rajni oče.

Bilčovs. Kakor smo že poročali, je dobila pred nekaj časom tukajšnja ljudska šola nov napis „Volksschule“. Kakor smo do sedaj izvedeli, je bil ta napis napravljen na ukaz tukajšnjega g. učitelja. Toda, verjeti pa le ne moremo prav, da bi imel g. učitelj, pri svoji za današnje razmere ne preveliki plači, toliko denarja odveč, da bi ga ne imel za kaj drugega porabiti, kot za to, da plača malarja, da mu napravi na šolo napis. Če bi ga pa res imel, naj si pa za prihodnjic zapomni, da ni on tista merodajna oseba, od katere bi bilo odvisno, kakšen napis naj ima naša šola. To je stvar krajevnega šolskega sveta, kateri je bil od ljudstva izvoljen. Naj si zato g. učitelj in z njim vsi oni, kateri so z istim spoštovanjem zrlji na nemški napis kot Mohamedanec na polmesec, ne čudijo preveč, če je napis napravljen brez vednosti krajskega šolskega sveta, moral izginiti. Pustili bi vi nam tudi slovenski napis in lahko bi tudi vi imeli nemškega. Nazadnje so pa ja tudi vsi nemško misleči, kateri se večkrat delajo za fejest Slovence, lahko veseli, da ne govori več napis na šoli vsakemu, ki gre mimo, kako nizko so padli, da niti zunaj šole ne spoštujejo svojega domačega jezika, kaj šele v šoli. Šola je bila sezidana od tukajšnjega ljudstva za poduk in vzgojo otrok, katere je treba vzgojiti tako, da bodo spoštovali svoje stariše, spoštovali njih jezik. Kako naj se pa v tem smislu vzgajajo, če jim že napis na šoli pravi, da je samo nemščina toliko vredna, da se na javnih mestih z njo pokažemo. Naš slovenski jezik pa ni nobl. No pa bomo videli, kdo bo bolj nobl, če naš slovenski kmet, ki zmiraj pridno dela in skrbi, ali oni, ki mislijo z njih nemščino, da imajo oblečen kak boljši jopič. Današnje razmere so že take. Ne napadamo s tem svojih sodeželanov pravih in poštenih Nemcev. Bog varuj, vsa čast jim, da spoštujejo svojo narodnost in svoj jezik. Toda sramujemo se onih svojih bratov (kakor jih moramo imenovati, ker so Slovenci rojeni), kateri so z izdajstvom svoje narodnosti in jezika prišli tako daleč, da hočejo biti kaj drugega, kot so v resnici. Nazadnje se nam pa zdi, da se bodo otroci v šoli nemško ravnotako lahko učili, četudi ni nemškega napisa na šoli.

Hodiše. (Poroke.) Zima se nam hitrih korakov ponuja, zato smo se začeli pridno ženiti. Maks Kričej, čevljarski mojster, ni hotel sam šivati po zimi, poiskal si je družico, šiviljo Ano Skorjanc dne 23. oktobra. Tomaž Obilčnik, pd. Kūs ni hotel sam gospodariti, odpeljal je 30./X. bogatemu Svetuju v Plešerki edino hčerko Terezijo in z njo 5 govedu in zelo lepo triletno kobilu. Eno govedo pa so še vozniki zraven ukradli. Naenkrat ima Kūs veliko dela, da vso živino krmi in zraven še — ziblje. — Feliks Molgaj, Štajerc, je čutil moč ljubezni in se združil za celo življenje dne 13./XI. z Marjeto Ebenwaldner v Sekiri. Janez Škumavec sicer vedno dobre volje se je naenkrat zbal samote pod Šmarjeto in ukradel 14./XI. Strgančnikovi materi pridno Pepco. Po teh dobrih vzgledih sta dobila korajžo še Pavel Kričej, pd. Matija, brat Maksa Kričej, ki je še tik pred zimo zlezal na Visoko in Melharjevo mater pregovoril, da mu 20./XI. zaupajo Micko, in navrh je še Št. Anski Goričnik potrkal pri Premrovu v Ribnici, da reši 20./XI. Micko iz Ribniške megle na Št. Ansko solnce. Bili vsi srečni!

Celovec. Dragi „Koroški Slovenec“! Od vseh delov slovenske Koroške dobivaš poročila, samo iz Celovca skoraj nič. Umevno je, ker ta na zunaj ne sme biti več slovenski. Pa naj le pride kdo ob četrtkih sem in čudil se bo, kako znajo naenkrat Celovčani slovensko, posebno če jim narekuje to želodec. Toraj mesto mora biti nemško, a vendar nas je še peščina tukaj, ki ne moremo pozabiti svoje matere, če-

ravno je bila samo priprosta Slovenka, a mamica je le bila. — Osameli smo in raztreseni kakor čreda, ki so jo razgnali volkovi, nimamo pravega shajališča kakor nekdanj, komaj vemo eden za drugega. Četudi nam ne branijo govoriti slovenski — vsaj očitno ne — si bo vendar vsak dobro premislil, predno izusti z znancem na javnem slovensko besedo. Že ve, kaj ga čaka. A vkljub temu ne obupamo. Vajeni smo trpljenja. Z veseljem in nestrpnostjo zmiraj pričakujemo Tebe, dragi „Koroški Slovenec“, ki si naše glasilo in naša tolažba, ki jo potrebujemo, ki nas probuja, ki nam prinaša zanimivosti iz Koroške, ki jih sicer od drugih tukajšnjih časnikov ne zvemo. Posebnih dogodkov iz Celovca Ti ne moremo poročati; kar se važnejšega dogodi, zveš itak iz boljših virov; vsekakor si bomo prizadevali Ti poročati in pisati v kolikor bo mogoče. Za sedaj toliko, da veš, da še životarimo. Bodi nam pozdravljen!

Dvorec pri Bekštaniju. (Smrt.) Po dolgi, mučni, srčni boleznii je zatisnila dne 13. nov. t. l. Uršula Ožgan, pd. Foltičinja v Dvorcu v svojem 51. letu za vedno oči. Bila je pridna gospodinja, skrbna mati, priljubljena krog in krog. Kruta srčna bolezen, katero si je nakopala že pred dvema leti jo je spravila v prerani grob, ter pobrala otrokom njih edino zavetišče. Na potu k zadnjemu počitku jo je spremljala velika množica ljudstva od blizu in daleč, na grobu so zapeli vrli cerkveni pevci lepo nagrobnico in le malokatero oko je ostalo brez solz. Žalujočim otrokom naše najpri-srčnejše sožalje, rajni, naj sveti večna luč.

Cerkvene vesti.

Na župnijo Borovlje je bil investiran rajhovec Jožef Böhm, župnik na Brdu. Bomo videli, koliko bo opravil med Borovčiči. — Za duhovnega svetnika je bil imenovan č. g. Matej Riepl, župnik na Prevaljah.

GOSPODARSKI VESTNIK

Gospodarsko nasvetovanje.

Pospeševanje kmetijstva nima namena dati kmetijstvu na zunaj lepše lice: graditi nove hiše, kmečke ljudi oblačiti kakor mestno gospodo, razvajati kmečke posele z mestno prtrato: namen izobraževanja mora biti, gospodarstvo dvigniti do rentabilite, dvigniti, da kaj nese in to se mora izkazati z gospodarskim računom. Bilo je avgusta mesca. V Celovcu se je lepo goveje meso kupovalo po 100 kron; kmet je dobival za živo težo 50 kr., žito pa je stalo tudi 40 do 50 kron kila. Tedaj si videl Gorjance goniti v mesto pitane volu in krave. Za kilo telesne teže je treba privedu 10 kil žita! Ko bi kmet bil žito prodal, bi bil desetkrat toliko izkupil, kakor potem, ko se je žito spremenilo v goveje meso. Tako se gospodari brez računanja. Ko je žito veljalo kilo 10 v., se je moglo tako delati, zdaj ne več.

Da se kmetom v vseh gospodarskih stvarih pomaga, se bo uvedlo gospodarsko nasvetovanje, bäuerlicher Betriebsberatungsdienst. Ti kmečki „svetovalci“ bodo vodili „vzorna gospodarstva“. V vsakem okolišu se bo določilo in poiskalo tako gospodarstvo, ki se bo uredilo po nasvetih gospodarskega strokovnjaka in na katerem se uvede strogo kmetijsko knjigovodstvo. Za razne potrebščine, ki jih bo pri preureditvi teh gospodarstev treba in za delo in trud se gospodarju dovoli letnih 10.000 kron kot odškodnina (v Nemčiji se daje 2000 mark, v Češki 2000 čsl. kron).

Pri vsakem okrajnem glavarstvu bodo namestili kmečkega strokovnjaka, katerega bodo popraševali pri vseh kmečko-gospodarskih naredbah za svet. (Bezirkslandwirt). Ta strokovnjak bo tudi o vsaki potrebi poročal vladi, če kje napada kaka bolezen rastline ali živali, sestavljali bodo gospodarsko statistiko (pregled v številkah), opazovali delavsko gibanje, izračunavali stroške in vrednost kmečkih pridelkov (n. pr. mleka).

Pospeševanje zadružništva.

Pomen zadružništva je medtem le še rasel in bolj kot kedaj potrebujemo zadrug v bodočnosti, če se naj gospodarstvo dvigne na

primerno stopinjo in če se hoče kmet obraniti krivičnega izkoriščevanja. Posojilnic imamo že precej dosti; ena glavnih nalog v bodočnosti bo, ustanavljati zadrug za skupno nakupovanje kmečkih potrebščin in skupno prodajanje kmečkih pridelkov. Ako pa naj take gospodarske zadrug uspešno delajo, jim je treba spretnih in izobraženih poslovodij. Voditi posojilnice je lahko, voditi zadrugo, ki kupuje in prodaja blago, je vse kaj drugega.

(Dalje sledi.)

Tržne cene.

Cene v Gradcu. 1 jajce 40 K, 1 kg zelja 4 K, čebula 1 kg 120 K, bela čebula 1 kg 350 K, krompir 1 kg 42 K, olje 1 liter 800 K, vino 1 liter 160 do 200 K, 1 žemlja 10 K, 1 kg zabolki ali hrušk 90 do 100 K, pšenična moka 1 kg 196 K, koruzna moka 1 kg 100 K, maslo 1 kg 900 K, mast 1 kg 1000 K, goveje meso 1 kg 320 K, telečje meso 400 K, svinjsko meso 500 K.

Na Dunaju so se podražili posamezni predmeti za 100 odstot. življenjskim potrebščinam pa za 300 odstotkov. Kilogram masti stane 1000 do 1200 kron, kg krompirja 40 do 45 K, obleka, ki je stala pred šestimi tedni 20 do 25 tisoč kron, stane sedaj 50 do 60 tisoč kron. — Čevlji, ki so stali 3 do 4 tisoč kron, stanejo sedaj 7 do 8 tisoč kron.

Jugoslovanski žitni trg. Subotica: Pšenica 1240 do 1250 K, stara koroza 970 do 975 K, oves 808 do 880 K, moka št. 0 1725 do 1740 K. — Sombor: Nova koroza 860 do 875 K, stara koroza 960 do 975 K, moka št. 0 1760 do 1780 K. — Sarajevo: Moka št. 0 1770 do 1780 K, mekinje 560 do 600 K, stara koroza 990 do 1000 K za kg. Cene še vedno rastejo. Povpraševanje po jugoslovanskem žitu posebno iz inozemstva je zelo veliko.

Za pogorelce na Blatu so darovali: Družina Warmut v Limerčah pri Brdu 2000 K, neimenovana gospodična v Celovcu 500 K, Martin Uršič, Zagoriče, 300 K.

Listnica uredništva.

Mlinarje: ne zameri! Ne smatramo za uместno in bi tudi nič ne pomagalo. Oglasi se večkrat! — Prosimo kratkih dopisov! Potrpljenja! Vse ne more priti naenkrat in vsega tudi ni mogoče objaviti.

Kupujem taren

Ilan in konoplje (predivo)

ali zamenjam iste proti vsaki vrsti prtenine za hišno rabo iz domače tovarne v Feldkirchnu. F. MORY. ŠMIHEL 24 pri Pliberku.

LIDOVA KNIHTISKARNA

SE PRIPOROČA ZA HITRO, OKUSNO IN CENO IZDELAVO VSAKOVRSNIH DRUSTVENIH, TRGOVINSKIH IN DRUGIH TISKOVIN, VABIL, OKLICEV I. T. D.

WIEN V., MARGARETENPLATZ 7

Frančišek Čermák,

DUNAJ V.,
Mittersteig 23-15

priporoča svoj zavod
za izdelovanje

angleških in
dunajskih

pian in pianin

(klavirjev).

Tudi export!